

La resposta a la crisi del Líban i Palestina

- *L'ACCD al Fòrum Mundial de la Pau al Canadà*
- *Primer aniversari del Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència*
- *L'ACCD, exemple de bona pràctica als EUA per la seva implicació a la campanya del Mil·lenni*

**Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament**

Generalitat
de Catalunya

Edita:
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Departament de la Presidència
Generalitat de Catalunya

Via Laietana, 14, 4a planta - 08003 Barcelona
Tel. +34 93 567 64 00 Fax: +34 93 567 64 07
Correu electrònic: accd@gencat.net
Web: www.cooperaciocatalana.net

Director de l'ACCD	Àlex Masllorens
Redacció i coordinació	Eva Vicens i Dani Vilaró
Col·laboradors / es	Julián Artacho, Pilar Pérez, Yoya Alcoceba, Xavier Bartroli, Laura Cartanyà, Cristina Corredoira, Ivà Cunill, Lorena Fernández, Ester González, Alexandra Haglund, Xavier Martí, Carlos Oya, Èlia Susanna i Helena Vicente
Disseny gràfic original	Mayol Imatge i Promoció, SL
Maquetació	Àrea de comunicació de l'ACCD
Impressió	Signes, Disseny i Comunicació, SL

Dipòsit legal: B-17309-2005
ISSN edició impresa: 1699-6763
ISSN edició digital: 1699-6771

c cooperaciocatalana.net

EDITORIAL

Es pot estar més o menys d'acord en dedicar un dia de l'any a tal o qual campanya, i com tot, aquestes iniciatives poden tenir pros i contres. Malgrat això, és positiu que el Govern central hagi decidit dedicar el 8 de setembre a les persones expatriades que treballen al Sud en projectes i programes de solidaritat. Potser la seva feina és percebuda per molta gent com una acció purament voluntarista i testimonial, en un món on la majoria té la percepció que només val la pena actuar quan s'aconsegueixen efectes visibles i immediats.

El Dia del Cooperant vol ser un reconeixement a les persones que se'n van a països del Sud, a fer que un altre món sigui realment possible. La majoria d'aquestes persones ofereixen el millor d'elles mateixes i els millors anys de la seva vida, lluny del seu país, de la família i els amics i, sovint, renuncien a moltes comoditats. Fins i tot, la seva opció pot comportar, excepcionalment, riscos greus, com molt bé ho sap Silvia Gaya, cooperant catalana greument ferida al Txad, o com vam constatar a l'agost a Sri Lanka, on hi van morir assassinats 17 cooperants d'Acció contra la Fam.

Les polítiques i actuacions de cooperació per al desenvolupament tenen cada vegada més uns components tècnics i molt professionalitzats. Ens hem dotat de plans estratègics, d'òrgans consultius i de participació, de sistemes d'avaluació cada cop més precisos i fiables, de programes informàtics més o menys sofisticats. I tot això està bé i era necessari, però ens equivocariem si oblidàvem, de cop i volta, que la cooperació la fan les persones i s'ha de continuar fent entre persones. Perquè per molts diners que destinem a la cooperació, per molts estudis i molta planificació que fem, per molts mitjans materials o tècnics que hi dediquem, al final acaben sent sempre les persones les qui marquen la diferència.

Àlex Masllorens i Escubós

Director de l'Agència Catalana
de Cooperació al Desenvolupament

SUMARI

- 2 Editorial
- 3 Notícies breus
- 4-5 Fòrum Mundial per la Pau al Canadà
- 6 Primer aniversari del CCAHE
- 7 Nits d'estiu solidàries al Palau Robert
- 8-9 La resposta a la crisi del Líban i Palestina
- 10-11 "Més ajuda per a l'Àfrica subsahariana?"
article de Carlos Oya
- 12 Seguiment de projectes a Bolívia
- 13 L'ACCD també aposta per les polítiques de codesenvolupament
- 14 L'ACCD, exemple de bona pràctica als Estats Units per la seva vinculació amb la Campanya del Mil·lenni
- 15 Entrevista a Ferran Casado, coordinador de la campanya del Mil·lenni a Espanya

www.cooperaciocatalana.net

**Curs d'Estiu
Universitat
Internacional
de la Pau
XXI
EDICIÓ**

La Mediterrània
Dues ribes,
una responsabilitat compartida

Sant Cugat sotmet a debat la pau a la Mediterrània

La Universitat Internacional de la Pau va centrar el programa de la seva XXI edició en la Mediterrània. Amb el suport de l'ACCD, com en les tres darreres edicions, la trobada va convidar a continuar treballant per la construcció de ponts de diàleg, pel respecte a les diferents cultures, pel desenvolupament durador i per garantir els drets fonamentals bàsics de la seva població. La Mediterrània és una de les prioritats d'actuació de la Cooperació Catalana i l'establiment de ponts de trobada, amb Barcelona com a ciutat referent d'acollida i de diàleg, n'és una constant des de fa deu anys.

Un any de la Iniciativa per al Desenvolupament Humà al Marroc

Aquesta acció pretén mobilitzar recursos financers i institucionals per millorar les condicions de vida de la població i augmentar els indicadors del Marroc en l'àmbit social. La INDH estableix el desenvolupament humà i la millora de la situació socioeconòmica com una de les prioritats de l'agenda política del país i

està oberta a la participació activa de la societat civil i les autoritats locals, tant en la planificació com en l'execució. Si bé fins ara la Iniciativa ha aconseguit endegar algunes dinàmiques en la millora de la situació socioeconòmica dels col·lectius més vulnerables, algunes entitats locals consideren que encara manca definició en l'estratègia.

Brigadistes a l'Àfrica

En les estades solidàries o camps de treball a l'Àfrica subsahariana es duen a terme activitats relacionades amb diversos sectors per tal de teixir, mitjançant la convivència i el treball comú, una xarxa internacional de solidaritat que enforteixi el coneixement mutu. Aquestes estades, que es poden dur a terme en països tant diversos com Tanzània, Burkina Faso o Moçambic, milloren el grau d'informació i coneixement que es té sobre l'Àfrica subsahariana i sobre les diferents tradicions culturals, els sistemes de relacions socials i de poder i altres. En resulta una oportunitat única per poder canalitzar aquelles inquietuds de coneixement i solidaritat que des del nord es tenen envers les diferents i diverses realitats africanes.

Suport als agents empresarials que fan cooperació

L'ACCD i el Consorci de Promoció Comercial de Catalunya, COPCA, han obert una convocatòria d'ajuts adreçada a impulsar la participació dels agents empresarials catalans en la cooperació al desenvolupament. Amb un pressupost total d'1,2 milions d'euros, es recolzarà aquelles entitats que duguin a terme projectes de cooperació en determinats països i zones en vies de desenvolupament.

L'ACCD amb els indígenes de Guatemala

L'ACCD ha renovat el compromís amb la Fundació Rigoberta Menchú Tum amb la signatura d'un conveni que recolza els projectes educatius que aquesta entitat du a terme a Guatemala. En concret, l'ACCD donarà suport a la tercera fase del projecte "Suport a l'educació superior dels pobles indígenes", des del qual es promou la formació de professors maies d'escoles primàries indígenes dels departaments d'Alta i Baixa Verapaz. Amb un pressupost inicial de 200.000€, també es constituirà una comissió tècnica de seguiment que haurà de vetllar per un òptim desenvolupament del projecte. El conveni té vigència fins l'agost de 2007.

Fòrum Mundial per la Pau al Canadà

Victoria, Canadà, del 18 al 22 de juny de 2006. Se celebra la Segona Trobada Internacional de Ministeris i Departaments per la Pau, amb la participació de 50 delegades i delegats de la societat civil i representants governamentals d'una vintena de països diferents. Catalunya també hi va ser present.

Existeixen campanyes sorgides de la societat civil que demanen un posicionament als governs sobre polítiques públiques a favor de la pau o bé plantegen la possibilitat de constituir Ministeris o Departaments per la Pau. De la mateixa manera, els propis governs, interessats a trobar solucions no-violentes als seus conflictes actuals i potencials tant interns com externs, posen de manifest la necessitat de la prevenció, la transformació i la resolució de conflictes a tots els nivells de la societat.

Durant la segona Trobada Internacional de Ministeris i Departaments per la Pau, els diversos països i regions participants van donar a conèixer polítiques públiques que s'executen en l'àmbit de la construcció de pau. A més, van compartir bones pràctiques i van coincidir en la necessitat de crear organismes governamentals que incorporin polítiques públiques per al foment d'una cultura de pau.

Els Ministeris per la Pau han de ser l'alternativa en investigació i execució de polítiques públiques que es basin en la cultura de pau i que puguin estar a disposició de totes les iniciatives civils i de govern. Són necessaris perquè cal l'articulació d'aquest tipus de polítiques a nivell nacional i de política exterior que esdevinguin eines d'assessorament sobre prevenció i transformació de conflictes arreu del món.

A Journey to Peace

Actualment, les Illes Salomon i les Filipines ja han posat en marxa un Ministeri per la Pau, i s'han iniciat campanyes a Uganda, Libèria, Nepal o Costa Rica. Els Parlaments d'altres països també estan recolzant aquesta proposta a nivell governamental.

A tall de conclusió, els plans d'acció proposats per cada govern van diferir en funció de la realitat política de cada país, però tot i així, de la trobada van sorgir algunes línies generals d'actuació, com ara:

- Promoure en la mesura del possible la cultura de la pau, tant des del punt de vista nacional com internacional.
- Promoure la investigació i l'articulació d'estratègies sobre solucions no-violentes als conflictes existents i a tots els nivells.
- Promoure la formació en construcció de pau i transformació de conflictes.

Des de Catalunya, es van introduir conceptes i iniciatives que s'han posat en marxa al país en aquest àmbit, com ara la Llei de Foment de la Pau, el Consell Català de Foment de la Pau, el Programa per a la creació de l'Institut Internacional Català per la Pau i les polítiques i accions de Construcció de Pau del Govern de la Generalitat de Catalunya, mitjançant l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

Polítiques públiques de construcció de pau a Catalunya

Els diversos participants al seminari van mostrar un fort interès per la feina feta des de Catalunya i van valorar molt positivament les iniciatives capdavanteres i de qualitat que s'hi duen a terme.

Al llarg d'aquests darrers dos anys, el Govern de la Generalitat de Catalunya, mitjançant l'ACCD i el Programa per l'Institut Català Internacional per la Pau, ha donat compliment a allò que preveia la Llei de Foment de la Pau amb la creació del Consell Català de Foment de la Pau, que li és adscrit, i el compliment d'allò que preveu la Llei de Cooperació al Desenvolupament i l'actual Pla Director. Així, ha fet que la construcció de la pau passi de ser un eix transversal a estar considerat com un objectiu estratègic de l'actuació de cooperació al desenvolupament del Govern. A més, també s'han obert instruments i relacions amb actors claus mitjançant una convocatòria de subvencions per a projectes de construcció de pau, i convenis amb organismes internacionals que

treballen en aquest àmbit, i de forma especial en països que s'han establert com a prioritaris per raó de conflicte o post-conflicte: Colòmbia, els Territoris Autònoms Palestins, Bòsnia i Hercegovina i el Sàhara Occidental.

El govern de Catalunya ha esdevingut d'una banda un actor facilitador de processos de negociació i de pau en situacions de conflicte armat al món i, de l'altra, un actor que afavoreix directa o indirectament la prevenció dels esclats de violència als conflictes, per tal de donar-los una sortida pacífica, reduir la vulnerabilitat de les poblacions que els pateixen i treballar per la construcció de paus duradores, afavorint els processos de reconstrucció i reconciliació post-bèl·lica.

És per tot això, que la Construcció de Pau es un objectiu estratègic en la política catalana i, en particular, en la política catalana de cooperació al desenvolupament. Una prioritat política per la qual es vol seguir apostant en el futur ●

Primer aniversari del Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència

El 23 d'agost de 2005, el Govern va aprovar el decret de constitució del CCAHE, seguint les directrius de l'actual Pla director de Cooperació que definia la necessitat d'establir "un protocol de coordinació dels esforços de les diverses administracions públiques i de la societat civil a fi de coordinar la societat catalana davant de situacions d'emergència". Un any després, toca fer balanç.

El Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència (CCAHE) és un òrgan col·legiat amb funcions de coordinació i recomanació en les actuacions de les institucions i entitats catalanes davant de situacions d'emergència, d'origen natural o humà, sorgides a països en vies de desenvolupament i en conflicte a fi de facilitar i donar resposta ràpida a les actuacions humanitàries.

L'origen del CCAHE se situa en la Campanya Catalunya per Iraq-suport humanitari que va néixer l'abril del 2003 per respondre, orientar i canalitzar el suport humanitari de la ciutadania i les organitzacions catalanes. La plataforma estava formada per la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, la Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament i altres entitats de cooperació internacional. Posteriorment a la crisi a l'Iraq, el CCAHE va seguir treballant de forma embrionària, donant resposta a les crisis del Marroc, Haití, República Dominicana, Filipines, Indonèsia i sud-est asiàtic i el Sahel.

Un any després de la seva creació formal, el balanç de l'activitat del CCAHE és força positiu. S'ha reunit per coordinar la resposta

a les crisis originades per la tempesta tropical Stan a Centreamèrica i el terratrèmol al Pakistan l'octubre de 2005, les inundacions als campaments sahrauís el febrer del 2006, el terratrèmol a Indonèsia el maig del 2006 i la crisi humana al Líban pels atacs d'Israel aquest estiu, incidint per tant, en crisis tant emergents com oblidades. També ha començat a treballar per definir uns protocols d'actuació que permetin definir i coordinar una eventual intervenció-resposta directa per part de les diferents administracions catalanes davant una crisi en països tercers, tal com es va dur a terme a Aceh arran del tsunami del 2004.

El CCAHE es va constituir per l'articulació de processos àgils que permetin desplegar, amb eficàcia la solidaritat catalana davant situacions d'emergència i facilitar les diverses iniciatives socials.

És voluntat de totes les institucions membres del CCAHE d'aprofitar l'oportunitat que suposa l'existència d'un òrgan d'aquestes característiques per coordinar els esforços i fer front a les crisis humanes que pateixen els països en desenvolupament.

El CCAHE està format per diverses vocalies, entre les quals es troben representades l'ACCD, a la qual està adscrit formalment, altres departaments de la Generalitat, entitats i diverses institucions d'àmbit català ●

Nits d'estiu solidàries amb la població del Sudan al Palau Robert

La solidaritat no és un àmbit gens desconegut pel Palau Robert de la Generalitat de Catalunya, que ha mostrat en els últims anys el seu compromís amb les causes solidàries. Una d'aquestes mostres és l'organització, conjuntament amb l'ACCD de les Nits d'Estiu, concerts gratuïts a l'aire lliure que tanquen tota una temporada de concerts solidaris.

El Palau Robert va oferir ara fa tres anys dedicar la recaptació simbòlica del seu cicle de concerts a una iniciativa solidària, i es va posar a disposició de l'assessoria de l'ACCD. Des d'aleshores, el cicle anual de concerts al Palau Robert i les Nits d'Estiu es dediquen a una causa justa al món, amb una incidència especial en una crisi humana oblidada i en una organització humanitària de reconegut prestigi que hi actuï, com han estat l'ACNUR, Metges sense Fronteres o, en el cas de la propera temporada, l'UNICEF.

L'entrada als concerts és lliure i els assistents poden fer una aportació econòmica voluntària que es destina a un projecte humanitari.

Sovint, les crisis humanes són fruit de la pròpia situació de violència o conflicte armat que pateix un país o regió. Violacions als drets humans, al dret internacional humanitari, desplaçaments forçats i altres, són fenòmens vinculats de forma directa a aquestes crisis. En d'altres situacions, les crisis derivades de causes de fenòmens naturals agreguen la situació de les poblacions que, per les situacions abans esmentades, ja estan en un grau de vulnerabilitat elevat. No obstant, les crisis que habitualment desperten més atenció són aquelles amb un ressò als mitjans de comunicació més significatiu, que sacsegen les nostres consciències durant unes poques setmanes i que poc després oblidem.

Com a organisme responsable de l'execució de les polítiques de cooperació de la Generalitat de Catalunya, l'ACCD no només actua en tercers països sinó que també assumeix la responsabilitat de fomentar la sensibilització i la informació a casa nostra. Sensibilitzar la ciutadania mitjançant una aproximació cultural, tal com es fa amb el Palau Robert i les Nits d'estiu, és una manera creativa i constructiva d'aproximar-nos a una realitat que sovint ens queda molt llunyana, i que considerem com un primer pas per a avançar cap a la transformació de les situacions que generen aquestes crisis ●

Crisi humana al Líban i Palestina, una resposta des de Catalunya

Les operacions militars israelianes d'aquest estiu sobre la Franja de Gaza i Cisjordània, primer, i al Líban, després, van provocar la mort de civils i van destruir infraestructures de subministraments bàsics d'aigua i electricitat, ponts i carreteres. Però més enllà dels danys humans i materials, i tot i partir de contextos diferents, la situació creada pel conflicte amb Israel afebleix encara més les estructures institucionals i socials que vertebraven les societats palestina i libanesa.

Diversos organismes internacionals han qualificat la situació a la regió com de "crisi humanitària mortal" i un informe de l'Oficina de Nacions Unides per a la Coordinació de l'Acció Humanitària (OCHA), que cita altres agències com l'Organització Mundial de la Salut (OMS), la UNRWA o el Programa Mundial d'Aliments (PMA), assenyala que hi ha signes evidents d'escassetat en la provisió d'aliments i combustible a Gaza.

Considerant primer l'agreujament de la situació als Territoris Palestins Ocupats (TPO) per l'ofensiva a Gaza, el Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència (CCAHE) es va reunir el 12 de juliol per demanar la fi dels atacs indiscriminats, la restitució dels serveis bàsics a la població civil palestina i el respecte de l'espai humanitari i d'accés a les víctimes.

El mes de juliol, quan tot just començava l'ofensiva israeliana a Gaza, el CCAHE ja va demanar la fi dels atacs indiscriminats a la població civil i el respecte de l'espai humanitari i d'accés a les víctimes.

D'una banda, els atacs contra objectius civils van suposar una clara violació del Dret Internacional Humanitari (DIH). De l'altra, i segons Nacions Unides, la destrucció d'infraestructures afectava directament l'accés de la població a serveis bàsics com l'aigua o el sistema de salut, generant un augment de la vulnerabilitat d'una població que ja de per sí està especialment debilitada per la precarietat i duresa de les condicions de vida a la franja de Gaza.

La restricció de moviments i d'entrada de material humanitari (medicaments i aliments) i de combustible, combinada amb la suspensió dels ajuts directes per part de la Unió Europea i la comunitat internacional i el bloqueig econòmic imposat per Israel, va provocar una crisi humana als Territoris

Palestins Ocupats amb efectes catastròfics en la seva població.

Per respondre a aquesta situació i responent a la crida d'emergència de l'Agència de Nacions Unides per a l'Ajut dels Refugiats de Palestina (UNRWA), l'ACCD va decidir fer una contribució puntual de 100.000€ que s'ha destinat a la distribució d'aliments i suport als hospitals de la xarxa d'atenció primària de la UNRWA a Gaza.

Pel que fa al Líban, conflicte que esclatava violentament pocs dies després, entre la milícia armada d'Hezbollah i l'exèrcit israelià, l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, en el marc del CCAHE, va acor-

dar un primer ajut de 75.000€ a una ONG local per cobrir les necessitats bàsiques de població refugiada del sud del Líban.

A través d'una ONG catalana, l'Associació Catalana per la Pau (ACP), l'ACCD va atorgar aquests 75.000€ a l'entitat libanesa *Secours Populaire Libanais* (SPL) per atendre un total de 450 famílies del sud del Líban desplaçades pel conflicte a la ciutat de Sidó i

que vivien refugiades en una escola d'aquesta població.

En una perspectiva més àmplia, i més enllà de resposta puntual a la crisi del Líban i a tota la regió del Pròxim Orient, cal recordar que Palestina és, des de 2003, país d'actuació prioritària de la Cooperació Catalana ●

L'APUNT *Xavi Martí, tècnic de l'Àrea de Mediterrània de l'ACCD

Si bé la situació als TPO suposa l'agreuament d'una crisi gairebé crònica, els esdeveniments d'aquest estiu al Líban obren un escenari nou, sobretot després de la retirada d'Israel del sud del país l'any 2000.

Tot i l'agressió inicial d'Hezbollah, la resposta israeliana va ser desproporcionada i va suposar una nova vulneració de les normes del dret internacional humanitari.

Pel que fa específicament als Territoris Palestins Ocupats, l'aposta i el compromís de la Cooperació Catalana és contribuir a reforçar les capacitats de les autoritats locals per a la millor implementació de les seves polítiques públiques.

Si bé és cert que l'ocupació israeliana condiona de manera determinant els efectes de les accions de desenvolupament, encara hi ha espai per impulsar actuacions des de l'àmbit de la cooperació que promoguin la construcció d'estructures socials que afavoreixin un cert grau d'autososteniment.

La voluntat de l'ACCD és ampliar aquests contactes amb les administracions, reforçar les institucions i incidir en les polítiques públiques. En definitiva, apostar per una cooperació que vagi més enllà de la simple acció humanitària ●

Més ajut per a l'Àfrica subsahariana?

Per Carlos Oya *

En els últims anys, es parla sovint de la necessitat d'incrementar les dotacions d'ajuda oficial al desenvolupament (AOD) als països de l'Àfrica subsahariana. L'any passat, durant la reunió del G-8 a Gleneagles, es van anunciar importants compromisos destinats a augmentar els fluxos d'ajuda i a reduir el deute extern als països africans més pobres. En l'actualitat, aquestes necessitats es veuen especialment reflectides a Espanya, on la massiva arribada d'immigrants en pasteres ha fet saltar l'alarma i l'administració s'ha apressat a col·locar l'Àfrica al capdamunt de les agendes de relacions exteriors i cooperació. És evident que l'ajuda internacional només pot tenir efectes permanents a llarg termini, però també és clar que l'Àfrica, en conjunt, ha rebut molta ajuda, segurament molta més que cap altra regió del continent, i sobretot a partir dels anys 80.

La manca de millores visibles ha fet que alguns països es qüestionin el paper de l'ajuda internacional al continent o que es plantegin si l'augment que es promet no té efectes contraproductius. Mentrestant, hi ha qui considera que el problema radica en la vulnerabilitat estructural de les economies més pobres del continent i en la seva ineludible dependència del finançament extern per a les necessitats més bàsiques, com ara les infraestructures de comunicació i la salut primària. En realitat, no hi ha prou informació empírica que demostrï que existeix un problema seriós per a l'absorció de l'AOD en quantitats més grans.

Treballs recents i l'experiència històrica de molts altres països en desenvolupament o del món desenvolupat actual revelen que els fluxos de capital externs són molt impor-

tants en processos de relançament o per a una inserció més ràpida, especialment en un context de globalització econòmica creixent, i encara més en contextos on les taxes d'estalvi estructurals (a mitjà i llarg termini) són molt reduïdes i les possibilitats d'acumulació de capital, escasses.

Per altra banda, el capital privat gairebé no arriba a l'Àfrica subsahariana, en comparació amb altres regions en desenvolupament. O, en cas que hi arribi, ho fa de manera molt desigual, concentrat en pocs països, i normalment en els menys pobres, amb millors infraestructures i orientats fonamentalment als sectors extractius (petroli, minerals), els quals, per cert, tenen un menor efecte d'encadenament amb la resta de l'economia.

A tot això, l'única font de capital i estalvi extern, a curt i mitjà termini, per a una majoria de països africans –especialment per als més pobres– és l'ajuda oficial o la directament canalitzada per les ONG.

Es necessiten fluxos més substancials, més ben repartits entre països i, sobretot, més estables, perquè la volatilitat d'aquests fluxos és, per diversos motius, un dels problemes més seriosos. Pensem, si no, que moltes de les intervencions necessàries als països africans més pobres tenen un període de maduresa molt llarg i necessiten fons per al seu manteniment i la creació gradual d'institucions que en facin una gestió adequada. A més, la volatilitat de l'AOD també fa disminuir la capacitat dels governs receptors a l'hora de planificar a llarg termini i de plantejar estratègies de desenvolupament enfundades en recursos financers creïbles.

Finalment, el debat sobre l'efectivitat de l'ajuda a l'Àfrica ha aixecat altres veus crítiques de les quals es pot i cal aprendre. Sobretot, destaquem els efectes perversos sobre les capacitats administratives (greuges comparatius entre funcionaris, excés de càrrega de treball per tractar amb multitud d'agències de cooperació, demandes diverses sobre funcionaris mal pagats i poc motivats, incoherències entre donants, etc.); la complexitat dels mecanismes de provisió de l'AOD; la vinculació de l'ajuda a la compra de béns i serveis dels donants (que comporten costos superiors per als receptors); i la relació viciosa entre els fluxos d'ajuda i l'endeutament que ha provocat que en alguns països (com ara Zàmbia), una part significativa d'aquesta ajuda s'hagi dedicat a pagar el deute.

A part d'aquestes qüestions, que fan pensar en una reforma substancial dels mecanismes d'assignació i gestió de l'AOD, potser el que més caldria ara seria revisar, de nou, els marcs de condicionalitat associats a aquesta ajuda. Les llistes de condicions, lluny de relaxar-se després d'uns anys d'ajustos estructurals i del Consens de Washington,

s'han anat ampliant per incloure cada cop més aspectes institucionals i de governació, quan en realitat la investigació sobre aquesta matèria demostra enormes discrepàncies al voltant de quines institucions han de funcionar a l'Àfrica i com han de fer-ho. La majoria dels governs africans han perdut un marge de maniobra substancial en les seves polítiques econòmiques i la gamma d'opcions estratègiques disponibles s'ha vist molt limitada per la creixent ingerència de les agències d'AOD.

La present tendència cap a una major harmonització entre agències donants i la cerca de nous fons econòmics, directament canalitzats per recolzar pressupostos, si bé a primera vista semblen accions positives per millorar la gestió de l'ajuda i reduir els costos de transacció, poden ser causants de la consolidació d'aquesta pèrdua de *policy space* que, a la llarga, serà un dels principals obstacles per a les perspectives de desenvolupament sostenible a l'Àfrica ●

***Carlos Oya** és Professor d'Economia Política del Desenvolupament, Escola d'Estudis Orientals i Africans, Universitat de Londres.

Seguiment de projectes a Bolívia

Del 6 al 10 de juliol, l'ACCD va viatjar a Bolívia per fer seguiment dels projectes i programes de cooperació als quals dóna suport. Durant la seva estada, es van succeir reunions amb les ONG, altres cooperacions internacionals i entitats locals que duen a terme la feina sobre el terreny. Es van intercanviar impressions i van sorgir noves propostes de col·laboració.

La visita va servir perquè l'ACCD valorés les intervencions que s'han dut a terme en els últims anys al país, per definir estratègies futures, així com per identificar nous actors amb qui iniciar col·laboracions.

Durant el viatge es van celebrar reunions amb algunes de les ONG que executen els programes de cooperació finançats per l'Agència. A més, es van mantenir contactes amb diversos departaments del govern bolivià, amb l'objectiu de coordinar les accions de cooperació que es duen a terme al país i treballar de forma conjunta.

Bolívia és un dels països d'Amèrica del Sud on tradicionalment s'ha canalitzat un volum més gran de recursos i intervencions de la Cooperació Catalana. El 2006, aquests país continua sent prioritari per la cooperació de la Generalitat, tal com ho ha estat el 2004 i el 2005 ●

Els projectes visitats

- "Informació, prevenció, detecció i tractament de la tuberculosi en els municipis de Caranavi, Guanay i Palos Blancos". Entitat: Ajuda en Acció.
- "Piscicultura Moxos". Entitat: Centre d'Estudis Amazònics – CEAM
- "Millora genètica i sanitària del bestiar autòcton de Cochabamba per incrementar la seva productivitat càrnica i millorar els ingressos econòmics de les famílies camperoles". Entitat: Fundeso
- "Educació per a la salut: millora de la salut de la població a través d'Educació per al control de la malaltia de Chagas al municipi de Sacaba, zona rural de Cochabamba, II Fase". Entitat: Educació sense Fronteres.
- Conveni d'Acció Humanitària amb Acció contra la Fam, en resposta a l'emergència i post-emergència per les inundacions del Río Grande al Departament de Santa Cruz.

L'ACCD també aposta pel codesenvolupament

El fort increment de l'ajut oficial al desenvolupament del govern de la Generalitat ha fet evident la necessitat que la Cooperació Catalana enforteixi els instruments amb els quals du a terme la seva tasca. Així, aquest 2006, continua apostant pel suport a projectes i programes, tant a curt com a llarg termini, però també ha reforçat alguns instruments com ara la cooperació directa i/o multilateral, l'enfocament sectorial, el suport directe a pressupostos en les accions de cooperació directa i també el codesenvolupament.

Què és el codesenvolupament? Aquest terme vincula la immigració amb el desenvolupament en el sentit d'implicar entitats o associacions d'immigrants en la identificació, formulació, execució i avaluació de projectes per a alguns dels països en vies de desenvolupament. Així doncs, el codesenvolupament és una estratègia enfocada a fomentar el desenvolupament d'un territori i fa necessària la participació de les comunitats dels països en qüestió que resideixen a Catalunya.

L'ACCD ha fet seu aquest instrument i considera prioritària la creació d'una estratègia adequada per a Catalunya, en comú amb els diversos departaments de la Generalitat, actors i entitats del món local i les organitzacions i agents que ja estan treballant en aquest àmbit. Així, i per tal de posar-la en marxa, s'ha valgut de les conclusions del Llibre verd sobre codesenvolupament que va sorgir en motiu del seminari internacional que es va organitzar, amb el suport de l'ACCD, al setembre de 2005.

En tot cas, la proposta estudia les possibilitats d'actuació en països concrets i d'avaluació d'experiències que fins ara ja s'han dut a terme en països com Equador, Marroc o el Senegal –tots tres, prioritàris de la Cooperació Catalana. També hi ha la voluntat de donar suport a iniciatives que es duïen a terme en aquest sentit, així com d'in-

cidir en l'enfortiment de les estructures de la societat civil immigrada.

En aquest sentit, a banda de donar suport a seminaris i trobades per fomentar el codesenvolupament, l'ACCD també du a terme o recolza projectes a diversos països, entre ells, el Senegal ●

El codesenvolupament en l'àmbit metropolità

L'Àrea Metropolitana de Barcelona va dedicar un dels seus seminaris a debatre el codesenvolupament des del punt de vista metropolità. Ponents com en Xavier Aragall, l'Eduard Ràmia i l'Àlex Masllorens van explicar algunes iniciatives pilot de la cooperació catalana en aquest àmbit, a partir de l'increment del nombre de ciutadans que han vingut al nostre país en els últims anys. No hi van faltar les veus que parlaren d'aquesta estratègia com al factor creatiu d'una microeconomia productiva, com un instrument afavoridor de la lluita contra la pobresa, o del foment d'una millor integració dels nous ciutadans a la comunitat d'acollida. Sumat a tot això, es van posar sobre la taula experiències pràctiques que ja s'han dut a terme en països com Colòmbia o el Magreb.

L'ACCD, exemple de bona pràctica als EUA per la seva implicació en la Campanya del Mil·lenni

L'ACCD va participar en la Conferència Nacional dels Parlamentaris de cinquanta estats nord-americans per explicar la implicació catalana en la Campanya dels Objectius del Mil·lenni (ODM). Ara, que Nacions Unides ha obert les portes a col·laboracions no estatals per a l'assoliment dels vuit objectius, Catalunya ha estat pionera en sumar-se a aquesta iniciativa i vol donar exemple a d'altres regions i municipis del món.

La trobada es va celebrar a Nashville (Tennessee) entre el 15 i el 18 d'agost, i la participació catalana va ser el dia 16 en la sessió "Temes d'estat en un món global". Pilar Pérez, coordinadora de l'ACCD que viatjava en nom del govern català, va donar a conèixer la feina que es fa dia a dia des de Catalunya en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, la construcció de pau i la seva aportació en la Campanya dels ODM, posant especial èmfasi en la recent obertura de l'Oficina del Mil·lenni a Barcelona.

El director de l'ACCD, Àlex Masllorens, ha explicat que "el govern de Catalunya se suma a la comunitat internacional en la seva lluita contra la pobresa i per millorar l'accés a la salut, l'educació i l'aigua potable de les poblacions amb menys recursos. Ens comprometem a dur a terme accions transformadores, seguint les recomanacions de Nacions Unides, i sumant-nos a la seva Campanya del Mil·lenni". De fet, un dels objectius prioritaris de la Cooperació Catalana per al 2005 –com marca el pla anual d'enguany– és el de donar suport a la Campanya del Mil·lenni de Nacions Unides.

Quin és el compromís de la Generalitat amb els ODM?

Al desembre de 2005, a Nova York, la Generalitat va signar un conveni de col·laboració amb Nacions Unides que incloïa, entre d'altres, l'aportació d'un milió de dòlars anuals –fins al 2008– per a la Campanya, dels quals inicialment es van destinar 600.000 euros a la campanya global, 160.000€ per l'obertura de l'Oficina de la Campanya a Barcelona –que es va inaugurar el passat 26 de juny–, i la resta per al suport a projectes, programes o activitats (com la Marxa Blanca o el "Contenedor de la pobresa") destinades a donar a conèixer la campanya i assolir els seus objectius globals.

La Campanya dels Objectius del Mil·lenni és una iniciativa de Nacions Unides que vetlla perquè tots els països i estats del món compleixin el compromís de millorar la situació de les poblacions del Sud. Cinc anys després de l'inici de la Campanya, l'organisme ha estès la invitació a nous contribuents no estatals ●

FERRAN CASADO, coordinador de la campanya del Mil·lenni de Nacions Unides a Espanya

La campanya creada pel secretari general de Nacions Unides, Kofi Annan, exigeix als governants que compleixin amb els compromisos adquirits per assolir els vuit Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM). L'objectiu de la campanya és promoure iniciatives ciutadanes i plataformes per reivindicar conjuntament l'eradicació de la pobresa extrema el 2015.

La campanya del Mil·lenni no demana res que els governants no hagin promès abans

Quin balanç es pot fer fins ara de la campanya a Catalunya i l'Estat espanyol?

El 2005 va ser un any positiu i de molta activitat. Gràcies a la creació de plataformes d'ONG, de grups i moviments socials es va aconseguir que els mitjans de comunicació parlessin de pobresa. La plataforma d'ONG Pobresa Zero promoguda per la CONGDE, l'aparició de l'Aliança contra la Pobresa, amb sindicats, grups ecologistes i de dones, el grup Qui Deu a Qui... Tots ells han aplegat en un front comú molts grups que treballen amb l'horitzó dels ODM.

El 2015 s'apropa i sembla que els ODM no s'assoliran globalment...

Sí, desgraciadament els ODM no s'estan complint i encara manca voluntat política per assolir-los. No podem estar satisfets. Tot i això hi ha casos positius: un mínim de deu països africans aconseguiran l'objectiu d'accés a l'educació primària i altres, com Moçambic, assoliran el primer objectiu d'eradicar la pobresa extrema. Uganda, el Senegal i Moçambic estan frenant la pandèmia de la sida. Tot això ens demostra que els objectius són assolibles.

I què podem fer des de Catalunya per assolir els ODM?

És molt important que, per la seva tradició de solidaritat, Catalunya lideri un moviment social actiu que promogui els ODM i dema-

ni els compromisos polítics necessaris per eradicar la pobresa. A nivell polític cal treballar per complir amb el 0,7% i orientar l'ajuda cap als Països Menys Avançats (PMA), en especial de l'Àfrica subsahariana. Pel que fa a la societat civil, és important integrar-nos i unir forces per transmetre el missatge a la resta de la ciutadania.

Les ONGD tenen presents els 8 objectius quan fan cooperació?

Sí. En els darrers anys les ONGD han experimentat un procés de transformació positiu i han orientat gran part dels seus projectes a l'assoliment dels ODM. Tot i això encara es pot millorar i cal que les ONGD depenguin menys del finançament públic, treballin més en xarxa i amb altres grups i capacitin encara més els actors locals.

Quan s'acabi la campanya, quins resultats voldria veure?

M'agradaria que els ODM fossin coneguts per tota la ciutadania i que aquesta reclamés activament el compliment polític necessari per arribar-hi. Alhora, seria molt positiu un pacte d'estat per destinar el 0,7% del PNB a ajut oficial al desenvolupament, que aquest ajut s'apliqués amb criteris de qualitat i amb coherència política, que es condonés tot el deute extern i, sobretot, que es canviessin les lleis de comerç internacional perquè els països empobrits puguin desenvolupar-se sense discriminació. Tot això pot semblar molt, però no es demana res de nou que no hagin promès abans els governants ●